

meget legyilkolása. A hivatalos magyarországi zsidó vezetők, a világiak és a vallásiak is, még akkor is konokul ragaszkodtak hazafias felfogásukhoz és formális jogi álláspontjukhoz, amikor már javában folyt a Holocaust. Következésképpen elvetették a „zsidó irányvonalat” és a zsidó azonosság-tudatot, valamint a kizárólagos zsidó érdekek védelmét összegegyeztetetlenné minősítették a magyar haza iránt érzett lojalitásukkal. Ezért ellemezték a zsidó nemzeti tudat fejlesztését a tömegek körében. Végeredményben struccpolitikát folytattak, abban bíztak, hogy Magyarország arisztokrata-konzervatív keresztény vezetése, mellyel szoros és kölcsönösen előnyös kapcsolatokat tartottak fenn, megoltalmazza őket, és megkíméli a magyar zsidóságot attól a sorstól, amely a szomszédos országokban hitsorsosaik osztályrésze lett. Fel sem tételezték, hogy a német megszállás legelső áldozata ennek a keresztény vezető rétegnek éppen az a része lesz, amelyet náciellenes érzelmek töltöttek el. A zsidó vezetés gyakorlatilag egészen a deportálások kezdetéig változatlanul hitte, hogy a magyarországi zsidóság, az európai zsidóság nagyobb közösségeitől eltérően, fizikailag akkor is viszonylag sértetlenül kerül majd ki a háborúból, ha gazdaságilag tönkre is megy. Bíztak benne, hogy elkerülhetik a tragédiát, azzal nyugtatgatták, azzal biztatgatták magukat, hogy valamiképpen csak megússzák, és csakugyan, Magyarország a viszonylagos biztonság szigete volt a négy és fél esztendő pusztítás óceánjában. Optimizmust merítettek a szövetséges hatalmak mind nyilvánvalóbb hadi sikereiből, győzelmeik távlatából. A szövetségesek partra szálltak Olaszországban, és ettől a pillanattól kezdve már csak idő kérdése volt, hogy mikor kezdődik el a partraszállás az európai földrész nyugati szegélyén. Keleten a szovjet haderő feltartóztathatatlanul közeledett Románia határaihoz.

A magyarországi zsidó vezetők tisztában voltak azzal, hogyan bánnak a náciak a zsidókkal ott, ahol ők az urak. Nem volt ismeretlen előttük a tény, hogy mit műveltek az Einsatzgruppe-különítmények szovjet földön, tudták, mi lett a sorsa annak a 16–18 000 „hontalan zsidónak”, akiket 1941. július–augusztus havában deportáltak Magyarországról. Nemcsak arról volt tudomásuk, hogy valamennyit legyilkolták, de arról is, hogyan pusztítják mintegy futószalagon az Európa különböző országaiból német megsemmisítőtáborokba hurcolt zsidókat (lásd a 23. fejezetet). Ennek ellenére – és ebben állt a korszak egyik legnagyobb tragédiája – nem világosították föl a zsidó tömegeket (más kérdés, hogy azok aligha hittek volna nekik), és nem tettek egyetlen hathatós óvintézkedést sem, amivel Magyarország megszállása idején elháríthatták vagy legalább csökkenthették volna az előre látható katasztrófát. Valóban nagylelkűen siettek a sok ezer menekült segítségére, akik Magyarországon találtak menedéket, nem kis részben a cionistáknak köszönhetően (lásd a továbbiakban), viszont be-